

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
FARG‘ONA DAVLAT UNIVERSITETI

«TASDIQLAYMAN»

Farg‘ona davlat universiteti rektori
_____B.Shermuhammadov

“ ____ ” _____ 2023 yil

5611500 – GID HAMROHLIGI VA TARJIMONLIK FAOLIYATI
(TILLAR BO‘YICHA) TA’LIM YO‘NALISHI BITIRUVCHI KURS
TALABALARI UCHUN FANLARARO YAKUNIY DAVLAT
ATTESTATSIYASI
DASTURI

Bilim sohasi:	600 000 – Xizmatlar sohasi
Ta’lim sohasi:	561000 – Xizmat ko‘rsatish sohasi
Ta’lim yo‘nalishi:	5611500 – Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati (tillar bo‘yicha)

FARG‘ONA- 2023

Ushbu dastur O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligining 2009-yil 22-maydagi 160-son buyrug‘i bilan tasdiqlangan “O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim muassasalari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasi to‘g‘risida NIZOM” (hozirga qadar mazkur Nizomga bir necha bor o‘zgartirishlar kiritilgan bo‘lib, 2018-yil 7-noyabrda 26-sonli buyrug‘iga binoan so‘nggi o‘zgarish bo‘lgan)ga asosan ishlab chiqildi.

Mutaxassis chiqaruvchi kafedra Ingliz tili kafedrasini bo‘lib, dastur Ingliz tili kafedrasining 2023-yil ____ - ____dagi ____-yig‘ilishida muhokama qilingan hamda Chet tillari fakultetining 2023-yil ____ - ____dagi Kengashida ma’qullangan. Universitet kengashining 2023-yil ____ - ____dagi ____-sonli yig‘ilishida tasdiqlangan.

Tuzuvchilar: D.Mirzayeva - ingliz tilikafedrasini mudiri

N.Abbasova - ingliz tilikafedrasini katta o‘qituvchisi

Taqrizchilar: G‘.Xoshimov – ADChTI professori, filologiya fanlari doktori

S.Solijonov – ADChTI dotsenti, filologiya fanlari nomzodi

KIRISH

Mazkur dastur 5611500 – Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati (tillar bo'yicha) yo'nalishi bitiruvchilarining uch yil mobaynida ixtisoslik fanlarini o'qib o'zlashtirganlik darajasini aniqlash uchun o'tkaziladigan Yakuniy Davlat Attestatsiyasi sinovlari bo'yicha ishlab chiqilgan.

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI o'tkaziladigan fanlar tarkibi:

1. Asosiy o'rganilayotgan chet tili
2. Badiiy yozma, sinxron tarjima nazariyasi va amaliyoti
3. Shaxslararo kommunikatsiyalar va nutq madaniyati
4. Ekskursiya xizmatlarini tashkil etish va boshqarish
5. **Turistik resursshunoslik va turistik-ekskursion loyihalashtirish**

“ASOSIY O'RGANILAYOTGAN CHET TILI” O'QUV FANI BO'YICHA

“Asosiy o'rganilayotgan chet tili (o'qish va yozish amaliyoti/ matbuot tili)” O'qish va yozish amaliyoti fani talabalarga o'rganilayotgan chet tilida o'qish va yozish mahoratini o'rgatishni nazarda tutadi. Mazkur fan doirasida talabalar Yevropa Kengashining “Chet tilini egallash umumevropa kompetensiyalari: o'rganish, o'qitish va baholash” to'g'risidagi umume'tirof etilgan xalqaro me'yorlari (CEFR) ga ko'ra B1 va C1 darajaga mos keladigan mavzularga oid turli matn turlarini o'qib, mazmunini tushunishlari va turli matnlarni yozishni o'rganadilar. Qolaversa, mazkur fan chet tilida chop etilgan turli matbuot materiallarini uslubiy jihatdan tahlil qilish ko'nikmasini rivojlantirish vazifalarini bajaradi.

Ushbu fan o'z tarkibida uch modulni – “O'qish”, “Yozish amaliyoti” hamda “Amaliy grammatika va mavzuga oid so'zlar” modullarini mujassamlashtirgan. “Asosiy o'rganilayotgan chet tili (o'qish va yozish amaliyoti/ matbuot tili)” fani 5611500 – Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati (tillar bo'yicha) yo'nalishi bo'yicha tahsil oladigan talabalariga 1 va 6-semestrda o'tiladi.

Fanning vazifasi umue'tirof etilgan xalqaro me'yorlarga ko'ra talabalarning grammatikaga oid amaliy va nazariy bilimlarini C1 darajaga yetkazish, shuningdek, turli matbuot materiallarini tahlil qilish ko'nikmasini shakllantirish va takomillashtirishdir.

1-modul. O'g'zaki nutq amaliyoti.

Matn va manba turlari:

- Dialoglar, suhbatlar;
- Telefon orqali muloqot;
- Jamoat joylaridagi e'lonlar (masalan, temir yo'l vokzali, aeroportdagi e'lonlar);
- ko'rsatmalar, yo'riqnomalar (masalan, auditoriyadagi o'qituvchining ko'rsatmalari, ovqat tayyorlash, velosipedni (texnika vositalarini) ta'mirlash singari oson ko'rsatmalar);
- tele va radio xabarlar, ob-havo ma'lumotlari;
- monologlar (masalan, prezentatsiyalar, nutqlar);
- tele va radio hujjatli filmlar;
- badiiy filmlar;
- qo'shiqlar;
- audio kitoblar va h.k.

Strategiyalar va ko'nikmalar:

- matnni tinglab uning asosiy g'oyasini anglay olish;
- matnni tinglab, undagi muayyan ma'lumotni (masalan, sanalar, ismlar) farqlash;
- so'zlashuvchining kayfiyati, hissiyotlari va munosabatini aniqlay olish;
- turli kommunikativ nutq vaziyatlari (salomlashish, kechirim so'rash, xayrlashihs, minnatdorchilik bildirish va h.k)ni to'g'ri o'zlashtirishi;

- o'ziga yoqqan va yoqmagan narsalar, jihatlar haqida fikrini bayon etishi;
- o'zi haqida shaxsiy ma'lumotlarni bera olishi;
- o'qish va kasbga oid mavzulardagi dialoglarda ishtirok etib, ma'lumot almashish;
- so'zlovchi nutqini tushunganligi yoki yaxshi anglay olmaganligini ifodalashi (masalan, so'zlovchidan gapini yana bir marta takrorlashni, izohlash, savol berish va h.k.);
- muloqotni davom ettira olish;
- tanish mavzularda muhokamalarda qatnashishi;
- navbat bilan muloqotga kirishishi, so'zlovchining nutqini bo'lmasligi yoki bo'lishga to'g'ri kelgan vaziyatlarda muloqotni davom ettirishi;
- og'zaki muloqotda tegishli milliy-madaniy me'yorlarni (masalan, iltimos va raxmat so'zlarining turli madaniyatlarda ishlatilishi, salomlashish odobi) bilishi va ularni to'g'ri qo'llashi;
- turli mavzularda davomiy dialogga kirishish;
- yangiliklar, intervyu yoki hujjatli filmlardan parchalar mazmunini qisqacha bayon etish;
- rasmiy vaziyatlarda dolzarb mavzular bo'yicha o'z nuqtai nazarini ifoda etish.

2-modul. O'qish va yozish amaliyoti

O'qishni o'rganishdagi matn va manba turlari:

- taomnomalar, retseptlar;
- jadvallar;
- kichik hikoyalar;
- goroskoplar;
- shaxsiy xatlar;
- kundaliklar;
- informatsion bukletlar, broshuralar (filmlar, ko'rgazma va h.h) sayyohlik yo'riqnomalari;
- yangiliklar bayoni; tanish mavzularga oid qisqa gazeta maqolalari;
- she'rlar;
- internet matnlari (bloglar);
- e'lonlar (grantlar, sayohat manzillari haqida);
- qo'llanmalar/instruksiyalar (texnik vositalar, asboblarni uchun);
- qomusiy maqolalar;
- gazeta va jurnallardagi maqolalar (yangiliklar, ma'ruzalar, katta hajmdagi maqolalar, xalqaro ilmiy jurnallarda o'rganilayotgan chet tilida chop etilgan maqolalar);
- tahlil bayon etilgan qisqa ma'lumotlar;
- professional mavzulardagi turli sohala'qis;rga bag'ishlangan maqolalar;
- asosiy fikrlarni anglash/bilish uchun o'qish;
- g'oyani bilish uchun o'qish;
- maxsus ma'lumotni olish uchun o'qish;
- so'zlarning kontekstdagi ma'nosini topish;
- diqqat bilan o'qish;
- ko'z yugurtirib o'qish.

Yozishni o'rganishda quyidagi tur matnlarni yaratish bo'yicha ko'nikmalar shakllantiriladi:

- tabriknomalar va taklifnomalar;
- shaxsiy ma'lumotnomalar, anketa savollari;
- soda xatlar, eslatmalar, qaydlar;
- voqea-hodisa, odamlar va predmetlar tasviriga bag'ishlangan xatlar, mantlar;
- rasmiy va norasmiy xatlar;
- e-mail, internet forumlariga xatlar;

- norasmiy elektron xatlar;
- rezyume va tarjimai hol;
- kichik hikoyalar;
- taom retseptlari;
- kitob yoki filmlarning qisqa taqrizi;
- yaxshi va yomon tomonlarini baholash va tahliliy hisobot;
- fikr bildiruvchi insho;
- voqea-hodisalar sharhi;
- tanqidiy bayonlar.

3-Modul. Amaliy grammatika moduli.

Amaliy grammatika moduli mazmuni quyida til qonuniyatlari va Grammatik qoidalarini o‘z ichiga oladi:

- o‘rganilayotgan chet tilining grammatik tuzilishi;
- morfologiya va sintaksisning o‘zaro aloqalari;
- Grammatik kategoriyalar;
- so‘zlarni tasnif qilish;
- fe‘llarning tuslanish guruhlari;
- aniq va majhul nisbat;
- mayl va zamon;
- sodda va qo‘shma gaplar;
- zamonlarning moslashuvi;
- shaxssiz qurilma;
- fe‘lning sintaktik vazifasi;
- ot so‘z turkumi va ularning turlari;
- ko‘plik formasining yasalishi;
- sifat so‘z turkumi va uning turlari;
- sifatning Grammatik kategoriyalari;
- sifatning gapdagi o‘rni;
- olmosh so‘z turkumi va uning turlari;
- ravishning ma‘nosiga va shakliga ko‘ra tavsifi;
- ravishning sintaktik vazifasi;
- bog‘lovchilar turlari va qo‘llanish usullari;
- sodda gap; birinchi va ikkinchi darajali bo‘laklar;
- gapning asosiy belgilari – kesim va ohang;
- bo‘lishli va bo‘lishsiz gaplar;
- gapning asosiy bo‘laklari;
- vositali va vositasiz to‘ldiruvchi;
- gapning ikkinchi darajali bo‘klarining ifodalanish usullari;
- qo‘shma gap va uning turlari;
- ergash gapli qo‘shma gap;
- ergash gaplarda sinonimik konstruksiyalar.

“Asosiy o‘rganilayotgan chet tili” fanidan savollar

1. Introduction. Writing and analyzing informal letters. Letter to a friend. (phrases)
2. Ways to write Formal letters.
3. Narratives. Noun and Adjective phrases.
4. Letters of complaint and contract. (Metaphors)
5. Writing description of people and places.
6. Reading skills. Skimming and scanning.
7. Phrases with verbs Go, Come, Look and Do.
8. Description of holidays, events and celebrities.

9. Narration from third person.
10. Reading newspaper and writing newspaper article.
11. Short story analysis. Phrases.
12. Essay types.
13. Problem solution essay.
14. Writing report.
15. Analyzing a text with active phrases
16. Writing introduction and conclusion.
17. Time phrases. Problem related to studies.
18. Phrases of communication.
19. For and against essay.
20. Cause and effect essay.
21. Making comparisons in writing.
22. Phrases to give and ask for information.
23. Opinion essay.
24. Culture shock.
25. Comparison in reading.
26. Choosing headline.
27. Usage of present tenses. Travel and holidays.
28. Usage of past tenses. Students over the world.
29. Ways of referring to the future. Sport and leisure
30. Passives. Clothes and appearance
31. Causatives. Towns and buildings
32. Modals. Vehicles and transport
33. Semi modals. Food, restaurants and cooking
34. Conditionals. Shops and shopping
35. Unreal time. Crime and law
36. Adjectives. Entertainment and the arts
37. Adverbs. The natural world
38. Clauses. People and behavior
39. Clauses. Technology and machines
40. Complex sentences. Problems
41. Noun phrases. Health and the body
42. Noun phrases. Money
43. Verbal complements. Feelings and opinions
44. Reporting. Education and learning
45. Phrasal verbs. Word formation
46. Fashion. Collocations
47. Motivation
48. Stages of culture shock
49. Sport in our life
50. Time management of students

Asosiy va qo‘shimha o‘quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar

1. David Bohlke, Dorothy E. Zemach (2013) Skillful 1. Reading and writing. Macmillan.
2. Louis Rogers and Jennifer Wilkin, Dorothy E. Zemach (2012) Skillful 2. Reading and writing. Macmillan.
3. Scarry, S., & Scarry, J. The Writer’s Workplace with Readings: Building College Writing Skills.
4. Thomson Learning. Sixth Edition. 2010.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti nutqi. // Xalq so'zi gazetasi, 2017.16 yanvar, №11
2. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. “O'zbekiston”, 2017.
3. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017yil, 6-son,70-modda.
4. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi – inson manfaatlarini ta'minlash taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. “O'zbekiston”, 2017.
5. Driscoll, L. (2004), Reading Extra A resource book of multi-level skills activities. CUP.
6. Fry, E. B. (2000), Skimming and scanning Pre-intermediate. Jamestown Publishers.
7. Greenall, S.& D. Pye (2007), Reading 1, Cambridge Skills for Fluency. Cambridge: CUP.
8. Newspapers and magazines (e.g. English Teaching professional, Modern English Teacher,
9. Uzbekistan Today, The Economist, The New Scientist, National Geographic etc)

Internet saytlari

<http://Ziyonet.uz>

<http://edu.uz>

www.nadlib.uz

<http://teoriya.ru>

“BADIY YOZMA, SINXRON TARJIMA NAZARIYASI VA AMALIYOTI” FANI BO'YICHA

Badiiy yozma, sinxron tarjima nazariyasi va amaliyoti fani ona tiliga va undan chet tiliga yozma tarjima qilish usullarini o'rgatadi. Mazkur fan lug'at bilan ishlash, yozma tarjimada sodda va qo'shma gaplarning ekvivalentini har ikki tilda to'g'ri topish, har ikki tilga to'g'ri tarjima qilish yo'llarini qamrab oladi, chet tilidagi turli uslublarga tegishli matnlarni yozma tarjima nuqtai nazaridan tahlil qilish, imlo va tinish belgilarini qo'llash qonun-qoidalari kabi masalalarni qamrab oladi. Fan o'quv rejaning umumkasbiy fanlar blokiga kiritilgan bo'lib, 1-6-semestrlar davomida o'qitilishi maqsadga muvofiq.

Badiiy yozma, sinxron tarjima nazariyasi va amaliyoti o'quv fanining maqsadi – talabalarning yozma tarjima ko'nikmalarini shakllantirish va yozma tarjima malakalariga ega bo'lishni ta'minlash hisoblanadi. O'quv fanining vazifalari zamonaviy tarjima metodlarini o'quv jarayonida tatbiq eta olish, tarjima qilingan matnlarning asliyat bilan solishtirib tahlil qilish, qilingan tarjima sifatini aniqlash mezonini o'rganish, zamonaviy va an'anaviy usullarini farqlay olishdan iborat. Bu fanni o'rganishda talabalarning quyidagi qobiliyatlarga erishishlari asosiy vazifa qilib qo'yildi. Sotsiolingvistik, diskursiv (matnni yoza olish va so'zlasha olish), strategic (bilmaganda o'rnini bosa oladigan vositalarni qo'llash), sotsiomadaniy, ijtimoiy hamda anglash va bilish kompetensiyalarini, ya'ni layoqatlarini o'stirish asosiy vazifa etib qo'yilgan. Chet tilidagi kommunikativ kompetensiya talabalarning o'rganayotgan tilda so'zlashuvchi mamlakatning madaniyatiga kirib borish layoqatlarini hamda u tilda erkin so'zlashib yozmatarjima qilishga tayyor ekanliklarini ifoda etadi.

“Badiiy yozma, sinxron tarjima nazariyasi va amaliyoti” fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida talaba:

- yozma tarjimada qo'llanadigan asosiy tushunchalar;
- yozma tarjima va uning tasniflari;
- tinish belgilari, ularning turlari, ishlatiladigan holatlari;

- imlo qonun-qoidalarini tarjimada qo'llash;
- yozma tarjimada qo'llanadigan transformatsiyalar;
- yozma tarjima qonun-qoidalarini haqida bilimga ega bo'lishi lozim.
- ona tilida aslilatga mos matn yarata olishi;
- yozma tarjima jarayoni bilan ishlash;
- yozma tarjima jarayonida elektron va bosma lug'atlardan foydalanish;
- yozma tarjima transformatsiyalaridan o'rinli va samarali foydalanish bo'yicha

tasavvurga ega bo'lishi kerak.

- sifatli yozma tarjima matnini yaratish kompetensiyalarini egallashi lozim.
- o'rganilayotgan tillarda so'zlashuvchilar bilan erkin muloqot qilishga tayyor bo'lishi va o'rganilayotgan tilda so'zlashuvchi xalqning madaniyatini, urf-odatini bilishi;
- ekvivalentsiz so'zlarni bilishi va ularning muqobillarini topa olishi;
- yozma tarjima asosida ona tiliga va undan chet tiliga hamda ommaviy axborot matnlari, ularni yozma tarjima qilish usullarini, ona tilining xususiyatlarini va uslubiy jihatlarini, so'z tanlashni va tarjimaning turli texnikasidan xabardor bo'lib, ulardan unumli va to'g'ri foydalanishni bilishi;
- siyosat, moliya, san'at, iqtisod, sport, texnologiya, tibbiyot, bo'xona, huquqshunoslik va shu kabi sohalarga tegishli matnlarni tarjima qila olish, ulardagi atama va terminlarni chuqur o'rganishi va ularni to'g'ri tarjima qilishi, ona tili va chet tilidagi atamalarni bir-biri bilan taqqoslashni bilishi;
- badiiy asarlarni tarjima qilishda matnning janr va uslubiy jihatlarini, she'riy va nasriy xususiyatlarini hisobga olib badiiylik prinsipiga amal qilish ***malaka va ko'nikmalariga ega bo'lishi lozim.***

1-mavzu. Kirish

Badiiy yozma, sinxron tarjima faniga kirish. Badiiy yozma, sinxron tarjima fani obyekt va vazifalar fan tarixi haqida qisqacha ma'lumot.

2-mavzu. Sinxron tarjima turlari

Sinxron tarjima turlari, sinxron tarjimaning xususiyatlari. Badiiy yozma tarjimaning turli transformatsiyalari. Tarjima qilish usullari

3-mavzu .Yozma tarjima va uning leksik-semantik xususiyatlari

Yozma tarjima va uning leksik-semantik xususiyatlari. Tarjima ko'p qirrali fan sifatida. Ona tilining xususiyatlarini va uslubiy jihatlarini, so'z tanlashni va tarjimaning turli texnikasini tarjima jarayonida qo'llash

4-mavzu Antonimik tarjima

Antonimik tarjima. Antonimik tarjima jarayonida keng qo'llaniladigan kompleks leksik-grammatik almashtiruv. Tasdiq grammatik konstruksiya inkor-grammatik konstruksiyaga, yoki aksincha, inkor konstruksiya tasdiq konstruksiyaga almashtirilishi

5-mavzu .Tarjimada tinish belgilarining ishlatilishi

Tarjimada tinish belgilarining ishlatilishi. Yozma tarjimada turli(nuqta, vergul, ikki nuqta, nuqtali vergul, qo'shtirnoq, tirnoq, chiziqcha, tire, so'roq, undov, va b.) belgilarining ishlatilishi. Imlo qoidalarini. Qo'sh unli va qo'sh undoshlarning qo'llanilishi. Boshqa yo'llar bilan ko'pligi yasaladigan otlarning qo'llanilishi

6-mavzu. Yozma sinxron tarjimaning tarixi

Yozma sinxron tarjimaning tarixi. Badiiy tarjima tarixi, matbuot tarjimasi tarixi, nazm va nasr tarjimalari tarixi, klassik adabiyoti tarjimalari tarixi

7-mavzu. Yozma tarjimaning o'rganish metodlari

Yozma tarjimaning o'rganish metodlari. Lug'at bilan ishlash. Yozma tarjimada lug'at bilan ishlash. Yozma nutq lug'at tarkibi. Yozma nutqda psevdointernatsional va internatsional, ko'p ma'noli so'zlar. Turg'un birikmalar, idiomalar tarjimasi.

8-mavzu. Badiiy tarjimada amalga oshiriladigan tadbillar

Ketma-ketlikdagi sinxron tarjima. Matn tarjimasi. Turli mavzudagi matn tarjimasi. Badiiy tarjimada amalga oshiriladigan tadbirlar. Badiiy tarjima jarayonida amalga oshiriladigan tadbirlarning to'rtta turi 1) so'z ornini o'zgartirish, 2) almashtirish, 3) so'z qo'shish 4) so'zni tushirib qoldirish usullarini o'rganish

9-mavzu. Xotirani mustahkamlovchi mashqlar

Eshitib yozish mashqlari. Xotirani mustahkamlovchi mashqlar. Ularning turlari va tarjimonga muhim bo'lgan husuiyatlari

10-mavzu . Ekvivalentlik muammolari.

Badiiy yozma sinxron tarjimada ekvivalentlik muammolari. Badiiy sinxron tarjimada ekvivalentlikni aniqlash, so'z birikmalari, frazeologik birikmalar, tarjimasi. Bunda kundalik hayotini bildiruvchi, leksik terminlardan tashkil topgan qisqa epizodik lavxalar, shuningdek, qisqa hajmdagi uchrashuv, so'zlashuv va shuningdek qisqa hajmdagi ma'muriy va iqtisodiy matnlar tarjimasi

11-mavzu Yozma tarjimada realiyalar, frazeologik birliklar

Yozma tarjimada realiyalar, frazeologik birliklari ustida ishlash. Yozma tarjimaga xos bo'lgan so'zlar, realiyalar, frazeologik birliklar, maqol va matallarning chet tiliga o'girishdagi qiyinchiliklarini transformatsiyalar yordamida bartaraf etish.

12-mavzu Badiiy yozma tarjimada neologizmlar

Badiiy yozma tarjimada neologizmlar, tarixiy so'zlar va ma'lum bir guruhga kiruvchi so'zlarni tarjima qilish muammolari va yo'llari. Turli transformatsiyalardan foydalanish qoidalari.

13-mavzu.

Yozma tarjimada matbuot tili va qisqa yangiliklarni tarjima qilish muammolar va yo'llari. Maqola va tezislar tarjimasi. Gazeta va jurnallarda berilgan maqolalarning sarlavhalari tarjimasi

14-mavzu. Yozma tarjimaning grammatik hususiyatlari

Yozma tarjimaning grammatik hususiyatlari. Yozma nutq lug'at tarkibi va grammatik qurilishi. Ularning o'rganilayotgan horijiy va ona tilidagi o'ziga xos xususiyatlari. Yozma tarjimada qo'llaniladigan gaplar tuzilishi, punktuatsiy, matnning asl mazmuni ona tilida berilishi

15-mavzu So'z ma'nolari va so'z birliklari ustida ishlash

So'z ma'nolari va so'z birliklari ustida ishlash. Tarjimada sodda va qo'shma gaplarning ekvivalentini har ikki tilde to'g'ri topish.

16- mavzu . Artikllar tarjimasi.

Yozma tarjimada Artikllar tarjimasi. Aniq artikl va noaniq artikl yoki artikl ishlatilmaydigan holatlarni tarjima qilish masalalari.

17- mavzu Fe'l zamon formalari

Yozma tarjimada fe'l zamon formalarida gaplar tarjimasi. Horijiy tilda fe'lning zamon formalari, majxul nisbat, infinitiv va gerundiy sifatdosh konstruksiyalarining o'ziga xos hususiyatlari va ularni to'g'ri tarjima qilish masalalari.

18-mavzu. Fe'l zamonlari, modal fe'llar, majxul nisbat

Fe'l zamonlari, modal fe'llar, majxul nisbat, iboralar va predlogli birikmalar bilan ishlash. Horijiy tilda fe'lning zamon formalari, majxul nisbat, infinitiv, gerundiy, sifatdosh konstruksiyalari, sodda va yig'iq gaplar va ergashgan gaplarni tarjima qilish usullari.

19-mavzu. Turli janrlarga tegishli matnlar tarjimasi.

Turli janrlarga tegishli matnlar tarjimasi. Turli janrlarga tegishli matnlarning uslubiy hususiyatlari va ularni tarjimada saqlash yo'llari. Matn yozish qobiliyatini shakllantirish, yozma manbaalardagi matnlar (konferensiya matnlari, mahsulotlar, oziq-ovqat va boshqa turdagi manbaalar yozuvlari) manbaalari bilan tanishish va ularni tarjima qilish usullari.

20-mavzu . Hikoya va ertaklar tarjimasi.

Asosiy o'rganilayotgan chet tilidan o'zbek tiliga qisqa hikoya va ertaklar tarjimasi. Tarjima usullari.

21-mavzu Hikoyalar tarjimasi

O'zbek tilidan asosiy o'rganilayotgan tiliga hikoyalar tarjimasi. Asosiy o'rganilayotgan chet tilidan o'zbek tiliga hikoyalarni tarjima qilish. Turg'un birikmalar, idiomalar tarjimasi.

22-mavzu Rasmiy va norasmiy xatlar tarjimasi

Rasmiy va norasmiy xatlar tarjimasi. Tarjima jarayonida uchraydigan rasmiy va norasmiy xatlarni uchraydigan maxsus so'zlar va so'z birikmalarini tarjima qilish masalalari, yo'llari. Namunalardan tarjima qilish.

23-mavzu. Gazeta matnlari tarjimasi

Gazeta matnlari tarjimasi. Radio va televideniya axborotlar, gazetalar sharxi, sport va madaniy voqealar tarjimasi. Gazeta jurnallardagi maqolalarni tarjima qilish usullari.

24-mavzu. She'riy tarjima.

She'riy tarjima. Badiiy asarlarda muallif uslubini aniq va to'liq ekvivalentini beradigan so'zlarni berish masalalari. Badiiy asar tarjimasida matnning janr va uslubiy jihatlarini she'riy va nasriy xususiyatlarini hisobga olib badiiylilik prinsipiga amal qilish.

25-mavzu. Publisistik matnlar tarjimasi.

Publisistik matnlar tarjimasi. Tilshunoslik va adabiyot (ilmiy adabiyot): qisqa xajmdagi ilmiy maqolalar, hikoyalar va romanlardan parchalar. San'at va madaniyat: san'at turlari, san'atga oid cholg'u-asboblari, madaniy hayotni aks ettiruvchi turli maxalliy va xalqaro tadbirlar. Sport: dunyoviy sport, sport turlari va ular bo'yicha o'tkaziladigan mahalliy va xalqaro tadbirlar, chempionatlar haqida matnlar tarjimasi.

26-mavzu Radio va televideniya materiallari matni tarjimasi

Radio va televideniya materiallari bilan tanishib borish ko'nikmalarini shakllantirish. Jurnalistika, radio va televideniya matnlarini yozma tarjima qilish. Ommabiy axborot soha matnlaridagi terminlarning leksik va grammatik xususiyatlarini aniqlash.

27-mavzu Qisqartma va abbreviaturaga oid so'zlarni tarjima qilish

Qisqartma va abbreviaturaga oid so'zlarni tarjima qilish. Qisqartma va abbreviaturalar va ularning to'liq ma'nolari ustida ishlash. Abbreviatura turlari va ularning tarjima qilish usullari

28-mavzu. Siyosiy-ijtimoiy matnlarning yozma tarjima qilish

Siyosiy-ijtimoiy matnlarning yozma tarjima qilish. Siyosiy-ijtimoiy sohaga oid matnlarning terminlarning leksik va grammatik xususiyatlarini aniqlash va taqdimot tayyorlash

29-mavzu Yozma tarjimaning badiiy tarjima bilan uzviy bog'liqligi

Yozma tarjimaning badiiy tarjima bilan uzviy bog'liqligi. Yozma tarjima tahlil ko'nikmalari va malakalariga ega bo'lishga yo'naltirilgan mashqlar bajarish. Tili o'rganilayotgan mamlakatlar badiiy adabiyoti namunalari o'qish va mazmunin anglash, davriy matbuot nashrlarda bayon etilgan voqea-hodisalar haqida ma'lumotga ega bo'lish hamda mazmunini yozma bayon etishga o'rgatish

30- mavzu. Badiiy tarjimaning lingvistik muammolari.

Badiiy tarjimaning lingvistik muammolari. Badiiy tarjima. Badiiy tarjimaning lingvistik muammolarining har tomonlama o'rganish usullari. Badiiy ifoda usullari. Tarjima matniga talab darajasida uslubiy ishlov berilishini ta'minlash. Badiiy tarjimada til normalari. Asliyat matni va tarjima badiiy tarjimada tarjimon mahorati va uslubi.

Badiiy yozma, sinxron tarjima nazariyasi va amaliyoti fanidan savollar

1. Different approaches in translation of written texts.
2. Written translation history.
3. Written translation and interpreting.
4. Sight translation features.
5. Simultaneous translation.
6. Lexical-semantic problems.
7. Automatic translation.
8. Criteria for classifying translation.
9. Working with dictionary
10. Written translation of business

11. Written translation of computer texts
12. Written translation of laws
13. Written translation of environment text
14. Written translation of text relate to advertising
15. Written translation of official documents.
16. Structural transformations in translation
17. The translation of texts of various genres
18. The translation of short stories from English into Uzbek
19. The translation of stories
20. The translation of formal and informal letters
21. Visual translation of texts in different genres
22. The simultaneous translation of texts from newspapers, radio and television
23. The simultaneous translation of social texts
24. The simultaneous translation of political texts
25. The simultaneous translation of texts of arts and culture
26. Written translation of newspaper articles
27. The methods of translating poems
28. Written translation of publicist articles
29. The translation of shortenings and abbreviations
30. Written translation of texts in the field of advertising and social relations
31. Simultaneous translation of texts in the field of Ecology
32. Simultaneous translation of texts in the field of Tourism and Sport
33. Peculiarities of simultaneous translation of texts related to service
34. Simultaneous translation of texts related to gastronomy and cooking
35. Translation of texts in the field of fashion and design
36. The inseparable connection of written translation with literary translation
37. Linguistic issues of literary translation
38. Alternativeness and adequacy of literary translation
39. Actions taken in the literary translation process
40. Lexical and grammatical issues of literary translation
41. Translation of proverbs
42. Translation of idioms
43. Methods of translating realities, phrase logical units, proverbs and parables in written translation
44. Grammar features of translation
45. The translation is inextricably linked to literary translation
46. The translation is inextricably linked to literary translation
47. Translation style, original, retaining author's style translation
48. Translation of texts in the field of international law
49. Scientific technological terms notion and system
50. Service technical terms
51. Written translation of computer technologies
52. Computer technology in written translation
53. Medical text in translation
54. Written translation of poems and legends

Asosiy va qo‘shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. Muminov O.M. and others. Written Translation. Part I, II. Tashkent. 2010.-272p.
2. Яшина Н.К. Учебное пособие по письменному переводу. Владимир-2016.
3. Baker M. In other words- London: Routledge.2011- 332p.
4. Munday J. Introducing to Translation Studies. London: Routledge. 2012.-364p.
5. Robinson D. Becoming a Translator London: Routledge.2012-230p.
6. Виссон Л. Практикум по синхронному переводу с русского языка на английский. М.: Р. Валент, 2013.
7. Giliies, A., Conference Interpreting, A Student’s Practice Book – 2013.
8. Gilles, A., Note-taking for Consecutive Interpreting-A Short Course-St.Jerome Publishing, NY, 2010.

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Mo‘minov O., Qo‘ldoshev A., Hoshimov O‘. Ingliz tili darsligi (English for Translators)– Toshkent, “Sharq” nashriyoti, 2005
2. Микова С.С., Антонова В.В. Теория и практика письменного перевода Москва, 2013-332 с.
3. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: O‘zbekiston, 2014. – 46 b.
4. Арапов А.В. Исторические памятники Узбекистана. Ташкент: SMI-ASIA, 2017.
5. Бреус Е.В. Теория и практика перевода с английского языка на русский.- М.: Изд-во УРАО. 2005.
6. Борисова Л.И. Перевод неологизмов с английского языка на русский в научно-технических текстах. / Л.И. Борисова. - М.: ВЦП, 2007.
7. Тихонов А.А. Теория и практика перевода. М.: Флинга, 2019.
8. Миньяр-Белоручев А.П., Миньяр-Белоручев К.В., Английский язык. Учебник устного перевода. М.-Экзамен. 2003.
9. Виссон Л. Практикум по синхронному переводу с русского языка на английский. М.: Р. Валент, 2006.
10. Виссон Л. Слова хамелеоны и метаморфозы М.: Р. Валент, 2010.
11. Фалалеева А., Малофеева А. Упражнения для синхрониста. Зеленое яблоко СПб.: 2014.

Internet saytlari:

1. www.tdpu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.Ziyonet.uz
4. www.edu.uz

“SHAXSLARARO KOMMUNIKATSIYALAR VA NUTQ MADANIYATI” FANI BO‘YICHA

Shaxslararo muloqot va nutq madaniyatiga faniga kirish

Shaxslararo muloqot va nutq madaniyatiga fanining mazmuni, maqsadi bilan tanishtirish

Shaxslararo muloqotning tarkibiy qismlari

Nutq va uning lingvistik elementlarining muloqot jarayonidagi ahamiyati va ularning tarkibiy qismlari.

Shaxslararo muloqot asoslari

Muloqotning maqsad va qonunlari muloqotning madaniyatdagi o‘rni.

Shaxslararo muloqotning qo‘llanilishi

Shaxslar o‘rtasida muloqotning paydo bo‘lishi

Shaxslararo muloqotda madaniyat o‘rni.

Shaxslar muloqotda madaniyatning muhim o‘rnida turishi, madaniyatlararo faqrlanishlar

Ta’sirchan shaxslararo muloqot asoslari.

Muloqot jarayonida soʻzlovchining oʻzini tutishi va tushuntira olishi

Muloqot jarayonining tushunish ahamiyati.

Muloqot jarayonini anglash uchun ahamiyatli bosqichlari haqida tushuncha

Shaxslararo muloqotning verbal vositalari.

Nutq va uning lingvistik elementlarining muloqot jarayonidagi ahamiyati

Shaxslararo muloqotning noverbal usullari.

Muloqotning noverbal usullari, taʼna tili, yuz ifodalari, kiyinish madaniyati, madaniyatning muloqotdagi oʻrni.

Shaxslararo aloqaning bosqichlari.

Muloqot jarayonida soʻzlovchi suhbatining bosqichlari.

Teamwork

Jamoa boʻlib ishlashda shaxslararo muloqotning ahamiyati

Shaxslararo muloqotning turlari

Shaxslararo muloqotning turlari va ularning farqi.

Shaxslararo nizolar va ularni bartaraf etish usullari

Shaxslararo nizolarning turlari, sabablari va ularni bartaraf etish usullari

Shaxslararo muloqotda kuch va taʼsir etish usullari.

Shaxslararo muloqotda kuch va taʼsir etish usullari va turlarining ahamiyati.

Nutqning kommunikativ (aloqaviy) sifatlari.

Nutqning aloqaviy sifatlari ahamiyati keng yoritiladi.

Notiqning nutq texnikasi.

Muloqot jarayonida notiq (soʻzlovchi) ning nutq texnikasi.

Nutq madaniyati va notqlik sanʼati.

Nutq madaniyati haqida tushuncha va uning notqlik sanʼati bilan oʻzaro bogʻliqligi.

Gʻarbda nutq madaniyati va notqlik sanʼati.

Gʻarb olimlarining nutq madaniyati haqidagi tushunchasi va gʻarb notqlik sanʼati namoyondalari.

Sharq madaniyati tarixida notqlik sanʼatining oʻrni.

Sharq mutafakkirlarining nutq madaniyati haqidagi tushunchasi va sharq notqlik sanʼati namoyondalari.

Notiq va tinglovchi oʻrtasidagi muloqotni tashkil etish usullari.

Notiq va tinglovchi oʻrtasidagi muloqotni tashkil etish usullari, maqsad va yoʻnalishlari.

Yozma nutq madaniyati.

Yozma nutq madaniyati tushunchasi va uning ahamiyati.

Shaxslararo muloqot va nutq madaniyati fanidan savollar

1. Introduction to the course Interpersonal communication and Speech standards.
2. The elements of Interpersonal communication
3. The principles of Interpersonal Communication
4. Uses of Interpersonal Communication
5. Culture and Interpersonal Communication
6. Principles of effective Intercultural communication
7. Perception in Interpersonal communication
8. Verbal methods of interpersonal communication.
9. Non - verbal methods of interpersonal communication
10. Interpersonal relationship stages
11. Interpersonal relationship types.
12. Interpersonal conflict and conflict management.
13. Interpersonal power and influence.

14. Communicative features of Speech standards
15. Speech techniques of Speech standards
16. Speech standards and The Oratory style
17. Western Speech standards and the oratory style
18. Eastern Speech standards and the oratory style
19. Methods of organizing communication between speaker and the listener
20. Written speech standards
21. Body language in interpersonal communication
22. Negotiation skills
23. Conflict management
24. Decision making and problem-solving skills
25. Assertiveness and positive attitude
26. Teamwork
27. Empathy
28. The importance of Interpersonal skills in learning
29. Impersonal communication
30. Hierarchical communication
31. Interpersonal communication
32. Public and group communication
33. The principles of interpersonal communication.
34. Culture and interpersonal communication.
35. Verbal methods of interpersonal communication.
36. Interpersonal relationships stages.
37. Interpersonal communication and speech standards.
38. Uses of interpersonal communication.
39. Principles of effective interpersonal communication.
40. Non-verbal methods of interpersonal communication.
41. Perception in interpersonal communication.
42. Culture and interpersonal communication .
43. Uses of interpersonal communication.
44. Non-verbal methods of interpersonal communication.
45. Types of speech
46. Speech etiquette
47. Speech culture
48. Public speaking
49. Elements of public speaking
50. Standards of written speech

Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar

1. Bolilke David Skillful Reading and writing students book 1, Macmillan 2016.
2. Boyle Mike, Warwick Lindsay. Skillful mading and writing. Students book, 4 Macmillan, 2014
3. Vince, Sunderland P, Advanced language Practice. English grammar and vocabulary Macmillan, 2003, 326p
4. Redman S. English vocabulary in use, pre-intermediate and intermediate, Cambridge, UP,

2007, 264p.

5. McCarthy M, O'Neil Felicity. English vocabulary in Use, upper-intermediate and advanced, Cambridge, UP, 2004, 296p
6. Rogers L., Wilkin J. Skillful reading and writing, students book, 2, Macmillan, 2008, 112p
7. Destination B2. Grammar and vocabulary, McMillan, 2008
8. Baker L., Gershon S. Skillful listening and speaking. Students book, 2, 2010

Qo'shimcha adabiyotlar

1. SH.Mirziyoyev Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent –“O'zbekiston” -2016.56 B.
2. SH.Mirziyoyev Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent –“O'zbekiston” -2016.488 B.
3. SH.Mirziyoyev Qonun ustuvorligi va inson manfaatlari ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. Toshkent –“O'zbekiston” -2016.488 B.
4. SH.Mirziyoyev Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Toshkent –“O'zbekiston” -2017.104 B.
5. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947 sonli Farmoni.
- 6.Djalalov D.D. Problema soderjaniya obucheniya inostrannomu yazo'ku. T.: Fan, 1987.
- 7.Zimnyaya I. A. Psixologiya obucheniya inostranno'm yazo'kam v shkole. M.: Prosvechenie, 1991.
- 8.Ingliz tili o'qitish metodikasi fanidan dastur Bakalavriat yo'nalishi: prof.J.J.Jalolov, q.qanieva, S.A.Misirov. –T.: TDPU, 2003.
- 9.Vo'gotskiy L. S. Igra i ee rol v psixologicheskoy razvitiy rebenka. Jurnal «Voprosy psixologii» 1966g. № 6

Internet saytlar

1. <http://www.britishcouncil.org>
2. <http://www.bbc>
3. <http://encyclopedia.farlex.com>
4. <http://tpot.ru/index.html>
5. <http://www.oup.co.uk>
6. www.onestopenglish.com.
7. <http://youreng.narod.ru/teoper.html>
8. www.linguist.org
9. www.natlib.uz
10. www.nauka.ru
11. www.dissorg.com
12. www.uzscience.uz
13. www.linguist.org

EKSKURSIYA XIZMATLARINI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH O'QUV FANI BO'YICHA

“Ekskursiya xizmatlarini tashkil etish va boshqarish” fanining maqsadi va vazifalari.

“Ekskursiya xizmatlarini tashkil etish va boshqarish” fanining maqsadi va vazifalari, ekskursiya xizmatining mazmuni va mohiyati, ekskursiya xizmati muloqot shakli sifatida. “Ekskursiya tushunchasi”. Ekskursiya xizmati jarayoni va vazifalari.

Ekskursiya xizmatining vazifalari, xususiyatlari va ekskursiya xizmatlarini tasniflash.

Ekskursiya xizmatining asosiy funksiyalari, Ekskursiya xizmatining xususiyatlari, Ekskursiya xizmatini tasniflash. Ilmiy-targ'ibot funksiyasi. Axborot funksiyasi. Madaniy xordiqni tashkil

etish funksiyasi. Madaniy-texnik dunyoqarashni kengaytirish funksiyasi. Qiziqishlarni shakllantirish funksiyasi. Ilmiylik tamoyili, g'oyaviylik tamoyili, nazariyaning amaliyot bilan bog'liqligi tamoyili.

Ekskursiya rahbari – gidga qo'yiladigan talablar va ekskursiya vaqtida birinchi tibbiy yordamni ko'rsatish.

Gid kasbining o'ziga xos xususiyatlari, gidning shaxsiy fazilatlari, mahoratiga qo'yiladigan talablar, gid faoliyatini tashkil etishning bosqichlari va ekskursiya vaqtida birinchi tibbiy yordamni ko'rsatish. Kasbiy talablar, gid kasbining shakllanishi bosqichlari, kasb va mutaxassislik. Ekskursiya xizmatini tashkil qilishda gid temperamentining roli.

Ekskursiya xizmatini tayyorlash texnologiyasi

Yangi ekskursiyani tayyorlash jarayoni, ekskursiya xizmatining maqsadi, vazifasi va mavzusini aniqlash, ekskursiya xizmati ma'lumotlari uchun manbalar izlash, ekskursiya xizmatining asosiy va individual matnini tayyorlash, individual matndan foydalanish texnikasi. "Gid portfeli" ni tayyorlash. Tanishuv qismi. Asosiy qism. Yakuniy qism.

Ekskursiya obyektlarini tanlash va baholash

Ekskursiya obyektlarini tasnidlashning ahamiyati, ekskursiya obyektlarini baholash mezonlari. Obyektlarning to'g'ri tanlanishi, soni, ko'rsatish ketma-ketligi ekskursiya xizmatining sifati. Obyektlarni ko'rsatishda gid harakatlarining ketma-ketligi. Ekskursiya mavzusi uchun tanlangan obyektlarni baholashda obyektning ma'lum bir davr tarixi, mashhur arbob hayoti bilan bog'liqligi, uning tasviriy qard-qimmati, ekskursantni estetik tarbiyalash qobiliyati, obyektning aholi, turistlar orasida taniqligi. Obyekt kartochkasi.

Ekskursiya xizmatini rivojlantirish.

ekskursiya xizmati marshrutini tuzish va sinov ekskursiyasini o'tkazish tartibini o'rgatish. Ekskursiya vaqtini belgilash. Ekskursiya xizmatini tashkil qilishda transport xizmatining roli. Ekskursiya xizmatini tashkil qilishda innovatsion texnologiyalarning roli.

Ekskursiyani tashkil etish va turistlar xavfsizligini ta'minlash.

Ekskursiya obyektlari haqida hikoya qilish, hikoya qilish aspektlari va turlari, obyektlarning so'zlab berish metodlari, mintaqa tarixi, mahalliy aholi urf-odati, yashash tarzini bilishi; bino yoki inshootlarning bunyod etilishi tarixi, uning o'ziga xosligi, me'moriy uslubi va ornament uslubi haqida ma'lumotlarga ega bo'lishi; turistlar (ekskursantlar) qiziqishini uyg'otuvchi rivoyat va tarixiy ma'lumotlardan foydalanish.

Gid tarjimonning nutq madaniyati.

Gid tarjimonning ekskursiya obyektlarini haqidagi nutq uslubi, ekskursiyada gid tarjimonning vazifalari, nutq xususiyatlari va so'zlashuv uslublari. Nutq odobi, tashqi va ichki nutq. Gid tilining individual stili, nutqning tempi (tezligi), nutqning ifodasi (intonatsiya). Noverbal muloqot vositalari, undovchi ishoralar, hissiyotli ishoralar.

Ekskursiya obyekti sifatida Farg'ona shahrining tarixiy-madaniy va zamonaviy manzillari bo'ylab ekskursiyani tashkil etish.

Ekskursiya obyekti sifatida Farg'ona shahrining tarixiy-madaniy va zamonaviy manzillari bo'ylab ekskursiyani tashkil etish va ular bo'ylab ekskursiya hujjatlarini tashkil qilish.

Ekskursiya obyekti sifatida Marg'ilon shahrining tarixiy-madaniy va zamonaviy manzillari bo'ylab ekskursiyani tashkil etish.

Ekskursiya obyekti sifatida Marg'ilon shahrining tarixiy-madaniy va zamonaviy manzillari bo'ylab ekskursiyani tashkil etish va ular bo'ylab ekskursiya hujjatlarini tashkil qilish.

Ekskursiya obyekti sifatida Rishton tumanining tarixiy-madaniy va zamonaviy manzillari bo'ylab ekskursiyani tashkil etish

Ekskursiya obyekti sifatida Rishton tumanining tarixiy-madaniy va zamonaviy manzillari bo'ylab ekskursiyani tashkil etish va ular bo'ylab ekskursiya hujjatlarini tashkil qilish.

Ekskursiya obyekti sifatida Quva tumanining tarixiy-madaniy va zamonaviy manzillari bo'ylab ekskursiyani tashkil etish

Ekskursiya obyekti sifatida Quva tumanining tarixiy-madaniy va zamonaviy manzillari bo'ylab ekskursiyani tashkil etish va ular bo'ylab ekskursiya hujjatlarini tashkil qilish.

Ekskursiya xizmatlarini tashkil etish va boshqarish fanidan savollar

1. Excursion as a kind of tourist services. Its functions
2. Types of excursions
3. Differentiated service approach
4. various excursion groups
5. Specificity of architectural and urban planning excursions
6. Professional culture of a guide
7. Excursion audience / Expectations of tourists and psychological atmosphere in the excursion group
8. Methodology and main stages of the excursion development
9. Excursion methodology
10. Technique and features of displaying objects
11. Technique and features of the excursion story
12. Excursion technique
13. City sightseeing tour
14. Industrial excursions
15. Natural history excursions
16. Excursions to a museum or cultural center
17. Non-standard excursions
18. Types of tourist and excursion institutions
19. Aims and tasks of the subject "Organisation and Management of Excursion Services"
20. Functions, features and classification of the excursion service
21. Requirements to the guide of excursion and the rule of rendering the first aid during the excursion
22. Preparation technologies of excursion services
23. Choosing and estimating excursion sights
24. Developing excursion services and its trial
25. The ways of demonstration of excursion sights and providing safety, security of tourists during the excursion
26. Speaking skills during the excursion
27. Organization of the excursion and Architectural-Historical monuments of Fergana as sights of an excursion
28. Organization of the excursion and Architectural-Historical monuments of Margilan as sights of an excursion
29. Organization of the excursion and Architectural-Historical monuments of Rishtan as sights of an excursion
30. Organization of the excursion and Architectural-Historical monuments of Quva as sights of an excursion
31. Organizing excursions to the ecological regions of Uzbekistan
32. Position of ecological resources in organizing excursion
33. Position of national parks and reserves in ecological activity
34. Specification of ecological excursions
35. Organizing excursion to the special tours of tourism
36. Comprehension and formation of special hours
37. Classification, characteristics and geography of special hours
38. Providing safety and security of tourists during excursion
39. Legislative form of providing safety and security of tourists
40. Rights and duties of a tourist
41. Rights, duties and responsibilities of a guide
42. Essence of the first aid during the excursion
43. Rendering the first aid in emergency case
44. Choosing and studying excursion sights

45. Speaking skills during the excursion
46. Classification of the excursion service
47. Industrial excursions and its functions
48. Expectations of tourists and the psychological atmosphere in the excursion group
49. Methodology and main stages of the excursion development
50. Legal foundations of excursion activities and modern requirements for a guide

Asosiy va qo‘shimcha o‘quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar

1. Дурович А.П. Организация туризма. Учеб. Пособ. – Мн. «Новое здание», 2006.
2. Емельянов Б.В. «Экскурсоведение» Уч.пос. М. 2006. 117с
3. Tuxliyev I.S., Hayitboyev R., Ibodullayev N.E., Amriddinova R.S. Turizm asoslari. O‘quv qo‘llanma. Qayta ishlangan va to‘ldirilgan 3-nashri. –S.: SamISI, 2010

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Sh.Mirziyoyev Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent –“O‘zbekiston” -2016.56 B.
2. Sh.Mirziyoyev Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent –“O‘zbekiston” -2016.488 B.
3. Sh.Mirziyoyev Qonun ustuvorligi va inson manfaatlari ta‘minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. Toshkent –“O‘zbekiston” -2016.488 B.
4. Sh.Mirziyoyev Tanqidiy tahlil, qat‘iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. Toshkent –“O‘zbekiston” -2017.104 B.
5. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси – Т.: Ўзбекистон, 2017. -46 б.
6. Ahmedov X.I., Allaberganov A.A., “Turizm faoliyatini tashkil etish” T: 2004. 210b
7. Amriddinova R.S. “Ekskursiya ishini tashkil etish” (Ma‘ruza matni), Samarqand 2008. 88b
8. Amriddinova R.S. “Ekskursiya ishini tashkil etish” (amaliy darslarni o‘tish bo‘yicha uslubiy ko‘rsatma), Samarqand 2009. 57b
9. Tuxliyev I.S., Qudratov G‘.H., Pardayev M.Q. Turizmni rejalashtirish. Darslik, -T.: “Iqtisodiyot-moliya” nashriyoti, 2010.
10. Tuxliyev I.S., Hayitboyev R., Turizm asoslari. Darslik. –T.: “Fan va texnologiya” nashriyoti, 2014

Internet saytlari

1. <http://www.britishcouncil.org>
2. <http://www.bbc>
3. <http://encyclopedia.farlex.com>
4. <http://tpot.ru/index.html>
5. <http://www.oup.co.uk>
6. www.onestopenglish.com.
7. <http://youreng.narod.ru/teoper.html>
8. www.linguist.org
9. www.natlib.uz
10. www.nauka.ru
11. www.dissorg.com
12. www.uzscience.uz
13. www.linguist.org

TURISTIK RESURSSHUNOSLIK VA TURISTIK-EKSKURSION LOYIHALASHTIRISH O'QUV FANI BO'YICHA

Ushbu fanning maqsadi mamlakatimizning turizm salohiyatini belgilash nuqtai nazaridan turistik resurslarimizni har taraflama o'rganib chiqishdir. Shu jihatdan kelib chiqib turizm faoliyatida turistik resurslardan samarali foydalanish, uni iqtisodiy asoslarini yaratish bu fanning asosiy vazifasidir.

Undan tashqari, Vatanimizning kelajagi hisoblangan yoshlar ongida milliy merosimizga, jumladan, madaniy-tarixiy, tabiiy yodgorliklar va milliy an'analarimizga bo'lgan munosabatni shakllantirish fanning asosiy maqsadidir. Xalqimiz milliy boyligimiz hisoblangan turistik obyektlarimizni, tabiatimizni qanchalik asrab-avaylasa, shunchalik mamlakatimizda turizmni rivojlantirish imkoniyatlari oshib boradi. Fanning vazifasi - turistik resurslar haqida tushuncha berish, turistik resurslardan samarali foydalanish imkoniyatlarini o'rganish, O'zbekistonning turistik resurslarini mintaqalar bo'yicha joylanishi, turistik rayonlashtirish hamda, mamlakatimiz turistik resurslarini muhofaza qilish tadbirlari to'g'risida talabalarda tasavvur hosil qilishdir.

Turistik distinatsiyalar geografiyasi fanidan savollar

1. Socio-economic content of tourist resources, their role in the development of tourism
2. Factors influencing the use of tourist resources
3. Effective use of tourist resources in the development of the national economy
4. Tourist opportunities and potential of Uzbekistan
5. Features of tourist zoning of Uzbekistan
6. Cultural and historical heritage of Uzbekistan, their use and protection
7. The role of tourist destinations in the organization of tourist routes , advertising of tourist destinations.
8. Resources for the development of ecotourism
9. The life cycle of a tourist area
10. Tourism system
11. Culture and tourism
12. World climates and tourism
13. Tourist recourses and tourist destinations
14. Issues of tourism regionalization in Uzbekistan
15. Pilgrimage tourism centers in Uzbekistan
16. Historical and cultural tourist resources of the regions of Uzbekistan
17. Classification of tourist destinations
18. Functions, features and classification of travel services
19. Organization of travel services to historical and architectural monuments of Uzbekistan
20. How to create a travel itinerary and conduct a test tour

Foydalaniladigan adabiyotlar ro'yxati

Asosiy adabiyotlar

1. *First Certificate Language Practice*, Michael Vince
2. *Advanced Language Practice*, Michael Vince
3. *Tourism Theory: Concepts, Models and Systems*, Lohmann
4. *Tourism Impacts, Planning and Management*, Peter Mason
5. *Sustainable tourism Practices*, Mark Ransley
6. *Tourism: principles, practices, philosophies* , Charles R. Goeldner
7. *Development: A Geographical Perspective*, Asian Social Science May, 200967 Tourism

Qo'shimcha adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.-T.,O'zbekiston2015,-46b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent, O'zbekiston, 2017. - 488 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - Toshkent, O'zbekiston, 2016. - 56 b.
4. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash- yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi.- Toshkent, O'zbekiston, 2017.- 48 b.
5. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy taxlil, qat'iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik- har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. - Toshkent, O'zbekiston, 2017. - 104 b.
6. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947 sonli Farmoni. Barkamol avlod - O'zbekiston taraqqiyotining poydevori.- T.: «Sharq» nashriyot-matbaa kontserni, 1997.
7. Richards Jack C. Developing tactics for listening, Oxford, UP, 2010, 112p
8. Bohlke D. Skillful Reading and writing, students book. Foundation-Macmillan 2013, 112p
9. Kovacs K, Speaking for IELTS, Collins, 2011, 144p
10. Aish F, Tomlinson J. Listening for IELTS, Collins 2011, 144 p
11. Short J. Get ready for IELTS listening, Collins 2006, 134p
12. Tanner R, Green C. Tasks for teacher education. Longman 2010, 134p

Elektron ta'lim resurslari

1. www.tdpu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.ziyonet.uz
4. www.edu.uz
5. www.tdpu-INTRANET.Ped

BAHOLASH MEZONI

I. 5611500 – Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati (tillar bo'yicha) yo'nalishi talabalariga fanlararo davlat attestatsiyasini yozma shaklda o'tkazish tartibi va baholash mezon

Bitiruvchi kurs talabarlari Asosiy o'rganilayotgan chet tili, Badiiy yozma, sinxron tarjima nazariyasi va amaliyoti, Shaxslararo kommunikatsiyalar va nutq madaniyati, Ekskursiya xizmatlarini tashkil etish va boshqarish, Turistik distinatsiyalar geografiyasi fanlaridan Davlat attestatsiyasi ko'p variantli yozma shaklda o'tkaziladi. "Yozma" variantlarning har bir savol uchun javob 20 ball bilan baholanadi.

Davlat attestatsiyasida har bir yozma javoblar quyidagi mezon asosida baholanadi:

- berilgan savolga to'g'ri va to'liq javob yozilsa, savolning mazmuni, mohiyati to'g'ri va izchil yoritilsa, shuningdek, ijodiy yondashilsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilsa o'zlashtirish ko'rsatkichi **18 - 20 ball** oralig'ida baholanadi;
- berilgan savolga to'g'ri javob yozilsa, savolning mazmuni to'liq yoritilgan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi **14 – 17,9 ball** oralig'ida baholanadi;

- berilgan savolga og'zaki javob noto'g'ri yoki yuzaki yozilgan bo'lsa, biroq berilgan savolning mazmuni to'liq yoritilmagan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi **12-13,9 ball** oralig'ida baholanadi;
- berilgan savolga javob noto'g'ri yoki yuzaki javob berilsa, qo'yilgan masalaning mohiyati mazmuni ochib berilmasa, unda o'zlashtirish ko'rsatkichi **0 - 11,9 ball** oralig'ida baholanadi. (18-20 ball - a'lo, 14-17,9 ball - yaxshi, 12-13,9 ball - qoniqarli, 0-11,9 ball - qoniqarsiz).

Yakuniy davlat attestatsiya 5 ta savoldan iborat bo'lib, jami 100 ballidan baholanadi va quyidagi jadval yordamida 5 ballikga o'tkaziladi.

Baholashni 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkazish jadvali

5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala
5,00 — 4,96	100	4,30 — 4,26	86	3,60 — 3,56	72
4,95 — 4,91	99	4,25 — 4,21	85	3,55 — 3,51	71
4,90 — 4,86	98	4,20 — 4,16	84	3,50 — 3,46	70
4,85 — 4,81	97	4,15 — 4,11	83	3,45 — 3,41	69
4,80 — 4,76	96	4,10 — 4,06	82	3,40 — 3,36	68
4,75 — 4,71	95	4,05 — 4,01	81	3,35 — 3,31	67
4,70 — 4,66	94	4,00 — 3,96	80	3,30 — 3,26	66
4,65 — 4,61	93	3,95 — 3,91	79	3,25 — 3,21	65
4,60 — 4,56	92	3,90 — 3,86	78	3,20 — 3,16	64
4,55 — 4,51	91	3,85 — 3,81	77	3,15 — 3,11	63
4,50 — 4,46	90	3,80 — 3,76	76	3,10 — 3,06	62
4,45 — 4,41	89	3,75 — 3,71	75	3,05 — 3,01	61
4,40 — 4,36	88	3,70 — 3,66	74	3,00	60
4,35 — 4,31	87	3,65 — 3,61	73	3,0 dan kam	60 dan kam

II. 5611500 – Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati (tillar bo'yicha) yo'nalishi talabalariga fanlararo davlat attestatsiyasi test sinovi shaklida o'tkazish tartibi va baholash mezonlari

Asosiy o'rganilayotgan chet tili, Badiiy yozma, sinxron tarjima nazariyasi va amaliyoti, Shaxslararo kommunikatsiyalar va nutq madaniyati, Ekskursiya xizmatlarini tashkil etish va boshqarish, Turistik distantsiyalar geografiyasi fanlaridan ko'p variantli test sinovi shaklida o'tkazilsa har bir variant 100 ta yoki 50 ta test savollaridan iborat bo'ladi. Test sinovini baholash 5 ballik tizim asosida amalga oshiriladi.

Umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan Davlat attestatsiyasi bo'yicha umumiy o'zlashtirish ko'rsatkichi 2 dan 5 balgacha baholanadi (5 baho – a'lo, 4 baho – yaxshi, 3 baho – qoniqarli, 2 baho – qoniqarsiz) yoki baholash 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkaziladi.

Baholash usullari	Test topshiriqlari, yozma ish, tahlil uchun misollar, taqdimotlar
Baholash mezonlari	5 (a'lo) – fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtira olish; – fanga oid ko'rsatkichlarni tahlil qilishda ijodiy fikrlay olish; – o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; – o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; – tahlil natijalari asosida vaziyatga to'g'ri va xolisona baho berish; – o'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar qabul qilish. 4 (yaxshi) – o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; – tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish; – o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; – o'rganilayotgan jarayonlarni jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar qabul qilish. 3 (qoniqarli) – o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; – o'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish. – qaror qabul qilish haqida umumiy biliga ega bo'lish 2 (qoniqarsiz) – o'tilgan fanning nazariy va uslubiy asoslarini bilmaslik; o'tilayotgan fan qonuniyatlarini o'zlashtirishmaslikni bilmaslik

Umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan Davlat attestatsiyasi bo'yicha umumiy o'zlashtirish ko'rsatkichi 2 dan 5 balgacha baholanadi (5 baho – a'lo, 4 baho – yaxshi, 3 baho – qoniqarli, 2 baho – qoniqarsiz) yoki baholash 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkaziladi.

ESLATMA: Yakuniy davlat attestatsiya jarayonida qo'yilgan bahodan norozi bo'lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi ballari e'lon qilingan kundan e'tiboran uch kun muddat ichida appelyatsiya komissiyasiga murojaat qilishga haqli. Yakuniy davlat attestatsiya komissiyasi va talaba o'rtasida baholash ballari bo'yicha yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar maxsus appelyatsiya komissiyasi tomonidan ko'rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.

